

AFM Consumentenmonitor

Representatief Nederland – voorjaar 2023

dr. Lisanne Sanders
Isabel van den Heuvel, Msc.
Mara Verheijen, Msc.
dr. Millie Elsen

— • •

14 juni 2023

Inleiding

Achtergrond

De AFM maakt zich sterk voor eerlijke en transparante financiële markten. Als onafhankelijke gedrags-toezichthouder draagt de AFM bij aan duurzaam financieel welzijn in Nederland. De Consumentenmonitor geeft inzicht in ontwikkelingen in het gedrag van consumenten over de tijd. De monitor is in 2004 gestart en wordt sindsdien elk half jaar uitgevoerd.

De primaire doelstellingen van de Consumentenmonitor zijn:

- het beschrijven van het gedrag en de attitudes van financiële consumenten;
- het beschrijven van markt- en productaspecten in de financiële markt.

Leeswijzer

Dit rapport bevat de resultaten van de Consumentenmonitor uitgevoerd in april 2023 (Q2 2023). Het veldwerk is uitgevoerd in het LISS panel tussen 3 en 25 april 2023. De vragenlijst is ingevuld door een steekproef die representatief is voor de Nederlandse bevolking van 18 jaar en ouder. De vragenlijst behandelde verschillende financiële onderwerpen. Alle in tekst genoemde verschillen tussen groepen consumenten (zoals leeftijdsgroepen) in dit rapport zijn statistisch significant (tenzij anders vermeld).

Belangrijk: In 2022 is de Consumentenmonitor voor het eerst uitgevoerd in het *probability-based* LISS panel van Centerdata. Sinds 2022 is een aantal vragen en vraagformuleringen aangepast (vereenvoudigd). Hierdoor zijn de resultaten van de meting in 2023 niet (altijd) goed vergelijkbaar met de resultaten van eerdere metingen. Verschillen met eerdere metingen die zijn weergegeven in figuren in dit rapport moeten dus met voorzichtigheid worden geïnterpreteerd.

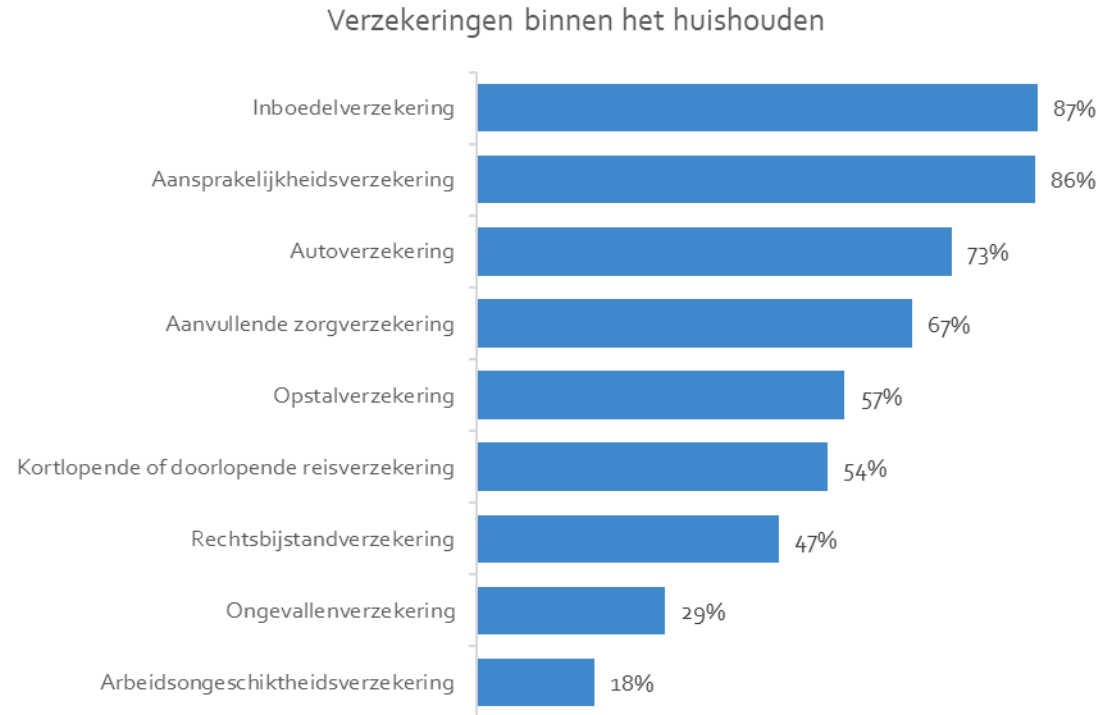
Inhoud

- 4** Bezit van (schade)verzekeringen & wegvallen van inkomen
- 10** Onderzoeksmethode en steekproefbeschrijving

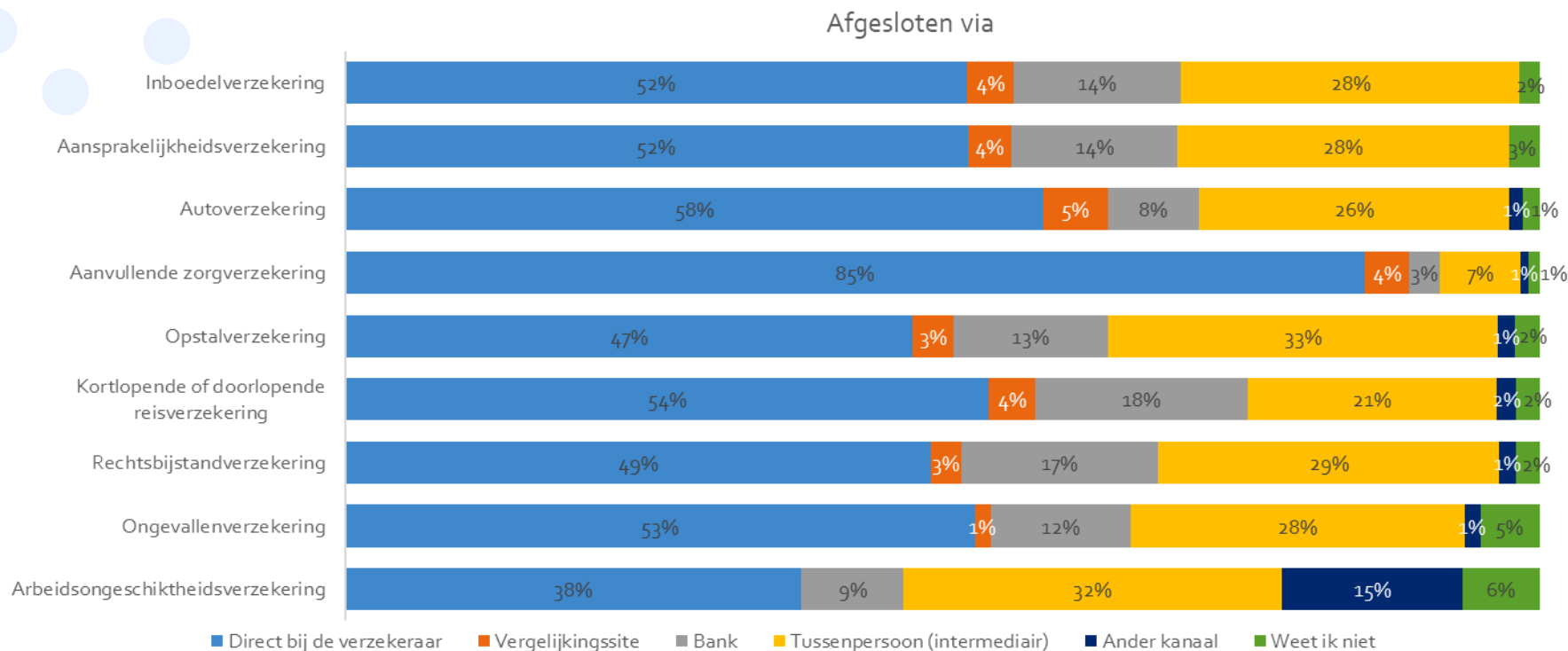
Bezit van (schade)verzekeringen & wegvallen inkomen

Bijna 9 op de 10 huishoudens geven aan inboedelverzekering aan te houden

Van alle uitgevraagde verzekeringen geven Nederlanders het vaakst aan **een inboedelverzekering en/of een aansprakelijkheidsverzekering** aan te houden (resp. 87% en 86%). Een arbeidsongeschiktheidsverzekering wordt het minst vaak aangehouden (18%). 3% geeft aan geen van de voorgelegde verzekeringen te hebben afgesloten, en 4% alle verzekeringen.

De meeste verzekeringen zijn direct bij de verzekeraar afgesloten

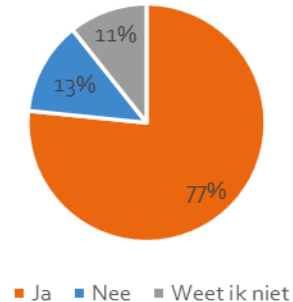
- Voor alle verzekeringen wordt het vaakst aangegeven dat deze **direct bij de verzekeraar zijn afgesloten**. Voor de aanvullende zorgverzekering is dit zelfs 85%.
- Tussen de 21% en 33% van de verzekeringen wordt afgesloten via een **tussenpersoon**, m.u.v. de aanvullende zorgverzekering, waar dit voor 7% van de afgesloten verzekeringen geldt.

Ongeveer 1 op de 8 Nederlanders met een partner geeft aan niet drie maanden de vaste lasten te kunnen betalen als een van de inkomens weg zou vallen

- Ongeveer 1 op de 8 Nederlanders met een partner geeft aan **niet drie maanden de vaste en noodzakelijke lasten te kunnen betalen** als één van de inkomens weg zou vallen (13%).
- Ongeveer 1 op de 9 Nederlanders met een partner **weet niet of hij/zij voldoende geld heeft** na het wegvallen van één inkomen om de vaste en noodzakelijke lasten drie maanden te betalen (11%).
- Van de Nederlanders met een partner die aangeven voldoende geld te hebben bij het wegvallen van één inkomen om de vaste en noodzakelijke lasten drie maanden te betalen, zegt iets minder dan de helft **een verzekering te hebben om het risico op verlies van inkomen af te dekken** (46%).
- Van de Nederlanders met een partner die aangeven niet voldoende geld te hebben, zegt een kwart het **risico op verlies van inkomen afgedekt te hebben met een verzekering** (26%). 6 op de 10 geven aan geen verzekering te hebben (58%).

Verzekering die het risico op het verlies van inkomen van u of uw partner afdekt

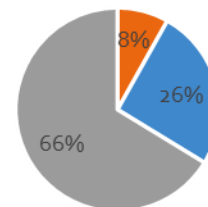
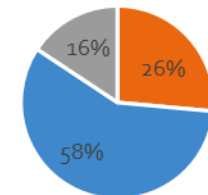
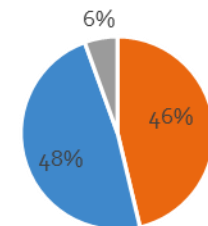
Voldoende geld om de komende drie maanden de vaste en noodzakelijke lasten te blijven betalen bij wegvallen van een inkomen van u of uw partner

"Ja"

"Nee"

"Weet ik niet"*

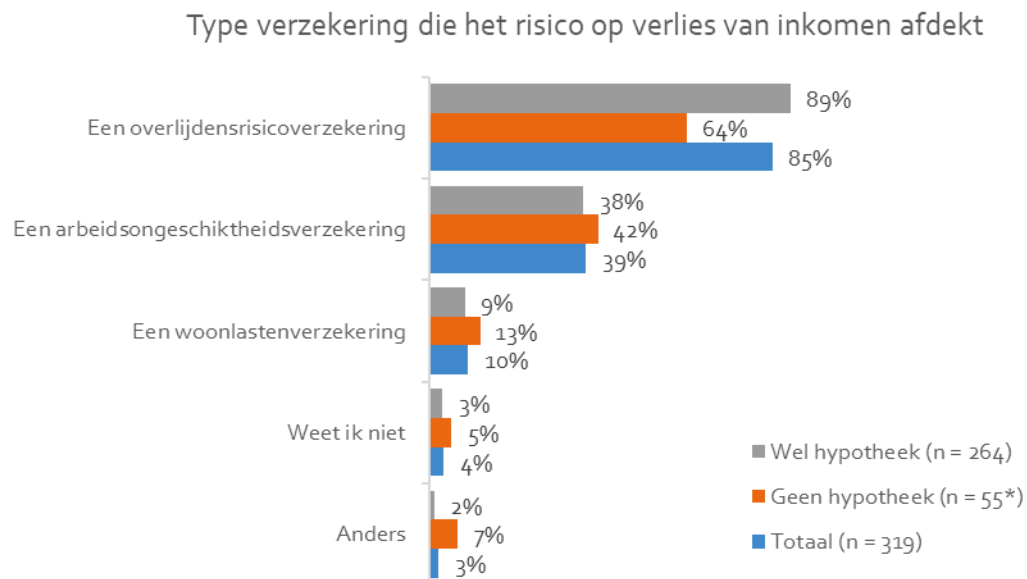
■ Ja ■ Nee ■ Weet ik niet

Vraag links: Stel dat het inkomen van u of uw partner wegvalt. Hebt u dan voldoende geld om de komende drie maanden de vaste en noodzakelijke lasten te blijven betalen? Vraag rechts: : Hebt u (of heeft uw partner) een verzekering die het risico op het verlies van inkomen van u of uw partner afdekt (zoals een overlijdensrisicoverzekering, een woonlastenverzekering of een arbeidsgeschiktheidsverzekering)?

* Let op: het aantal waarnemingen is laag (n < 100).

Basis links = respondenten met een partner: n = 804; basis rechtsboven = respondenten met partner die voldoende geld zeggen te hebben bij wegvallen van een inkomen: n = 616; rechts midden = respondenten met partner die onvoldoende geld zeggen te hebben bij wegvallen van een inkomen: n = 102; rechtsonder = respondenten met partner die niet weten of ze volgende geld hebben bij wegvallen van een inkomen: n = 86

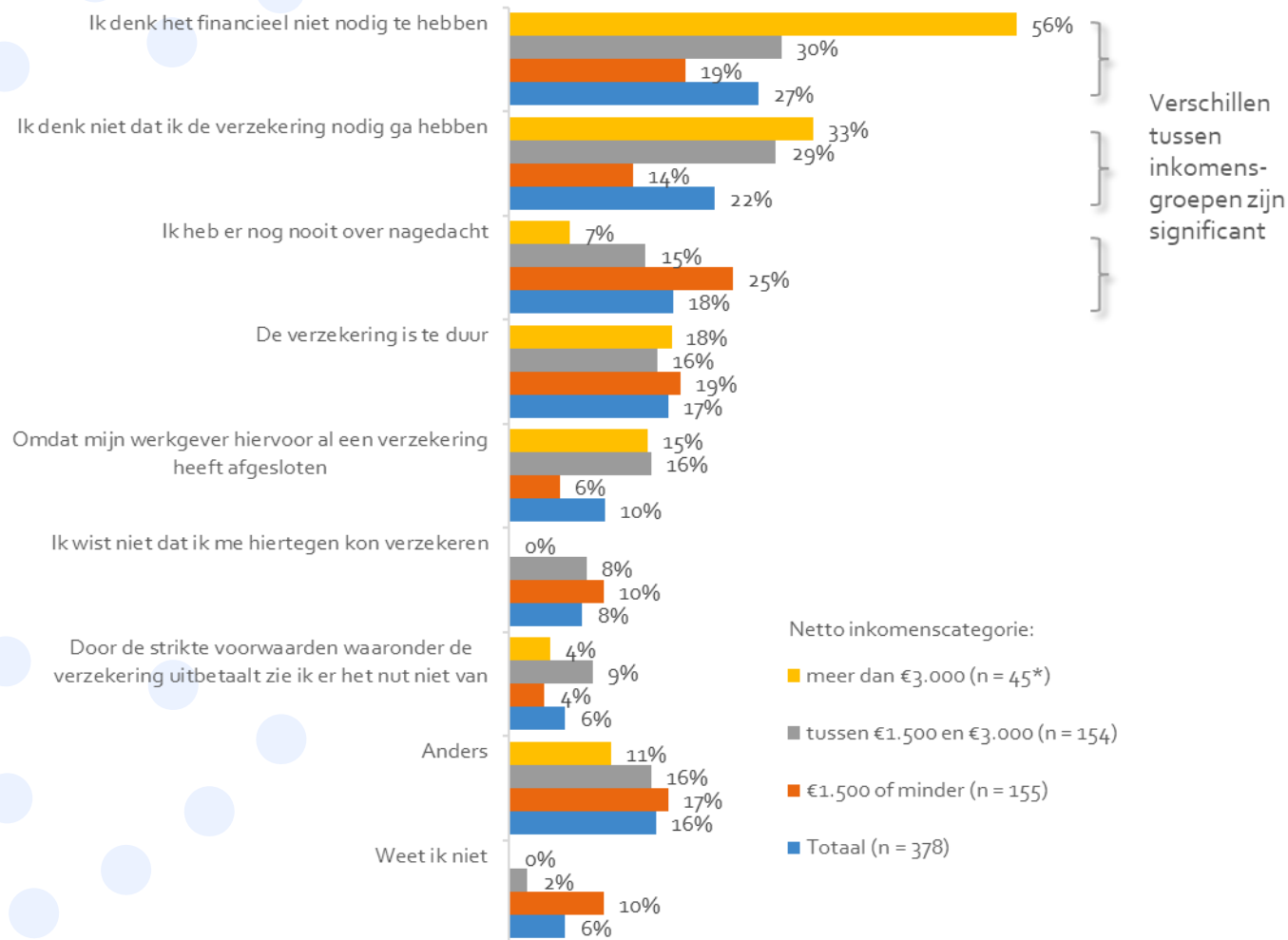
Het risico op een verlies van inkomen wordt het vaakst afgedekt met een overlijdensrisicoverzekering

Van de Nederlanders met een partner die het risico op verlies van inkomen afgedekt hebben met een verzekering, zegt 85% dit gedaan te hebben via een **overlijdensrisicoverzekering** (89% onder respondenten met een hypotheek vs. 64% onder respondenten die geen hypotheek bezitten). Bij de overige verzekeringen zijn de verschillen tussen respondenten met versus zonder hypotheek niet significant.

Het risico op een verlies van inkomen is het vaakst *niet* afgedekt omdat men het financieel niet nodig denkt te hebben

Geen verzekering die het risico op inkomensverlies afdekt omdat...

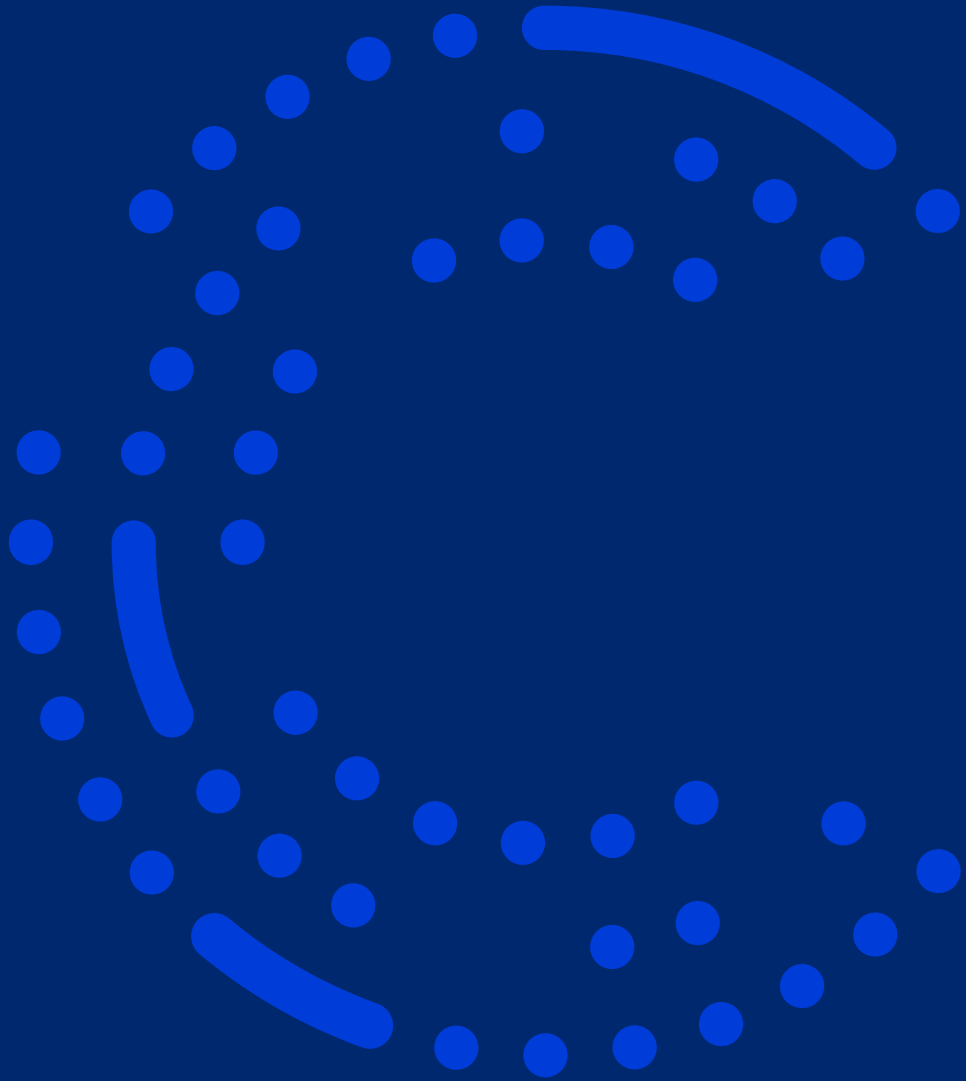

Vraag: Waarom hebt u (of heeft uw partner) geen verzekering die het risico op inkomensverlies afdekt? (meerdere antwoorden mogelijk)

* Let op: het aantal waarnemingen is laag (n < 100).

- Van de Nederlanders met een partner die het risico op het verlies van inkomen *niet* afgedekt hebben met een verzekering, heeft 27% dat *niet* gedaan omdat ze het **financieel niet nodig** denken te hebben.
- Respondenten met hogere inkomens noemen vaker als redenen dat zij **denken de verzekering** (financieel of om een andere reden) **niet nodig te hebben** dan respondenten met lagere inkomens.
- Respondenten met lagere inkomens geven juist vaker aan er **nog nooit over nagedacht te hebben**.

Basis = respondenten met partner die aangeven geen verzekering te hebben die het risico op het verlies van inkomen afdekt, n = 378 (totaal; de groep die inkomen niet weet/wil zeggen is niet weergegeven, n = 24)

Onderzoeksmethode en steekproefbeschrijving

Onderzoeksmethode

- De vragenlijst is afgenomen in het online **LISS panel*** tussen 3 en 31 oktober 2022.
- De steekproef was een **gestratificeerde willekeurige steekproef**¹ van 1773 panelleden.
- **1163 panelleden** vulden de vragenlijst compleet in (**responspercentage = 66%**). Hun antwoorden zijn geanalyseerd.

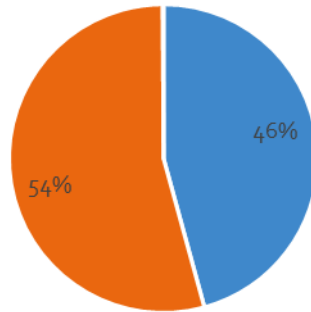
* Het LISS panel

- Het LISS panel is een **representatief online panel** van ongeveer 4.500 huishoudens en 7.000 individuen (≥ 16 jaar).
- Het panel is gebaseerd op een aselechte steekproef uit het Nederlandse bevolkingsregister (i.s.m. CBS) en is dus een **probability-based panel**. Panelleden kunnen zich niet zelf aanmelden (geen zelfselectie).
- Werving is '**traditioneel**': huishoudens worden tot wel 10 keer telefonisch en/of persoonlijk benaderd voor een interview.
- Huishoudens **zonder internettoegang** ontvangen infrastructuur via Centerdata (internetverbinding/computer).
- Panelleden vullen maandelijks vragenlijsten in (ca. 30 min.)
- Zij ontvangen een **relatief hoge vergoeding** van €15 per uur.

¹ Bij de steekproeftrekking is rekening gehouden met het feit dat de responskans lager is onder jongeren dan onder ouderen. Er zijn willekeurige steekproeven getrokken binnen 6 leeftijdsgroepen (strata), waarbij de responskans per groep is ingeschat op basis van historische data.

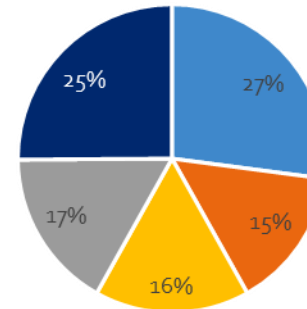
Steekproefbeschrijving

Geslacht

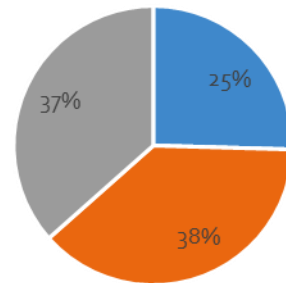
■ man ■ vrouw ■ anders

Leeftijd

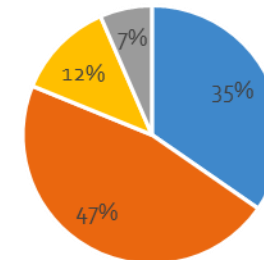
■ 18-34 jaar ■ 35-44 jaar ■ 45-54 jaar ■ 55-64 jaar ■ 65 jaar of ouder

Opleidingsniveau (hoogst voltooid)

■ basisonderwijs/vmbo ■ havo/vwo/mbo ■ hbo/wo

Persoonlijk netto inkomen per maand

■ €1.500 of minder ■ Tussen €1.500 en €3.000
■ Meer dan €3.000 ■ Weet niet/wil niet zeggen

CENTERDATA

research institute